

СКЛЯНА ПРИНЦЕСА

Утікачка зупинилася перевести подих – незвична до швидкого бігу, вона майже одразу відчула біль у боці й лише зараз зізналася собі, що втомилася. Повітря виривалося з уст парю, але всередині палало. Хотілося впасти у сніг і лежати так до ранку, але у поле зору потрапила ледь помітна на тлі нічної вулиці статуя. Її постамент стане добрим місцем для відпочинку.

Дивні сни згадувалися то яскравіше, що довше фігура сиділа на холодних плитах і дивилася у далечинь чорної вулиці. Був загін. І був у нього командир. І був бенкет, на якому демонічні поріддя зробили собі із загону їжу. А також у складі загону була вона і її з'їдали разом з усіма, адже рятувати їх було нікому.

“Жертовна мітка”, – з нотками роздратування пробурмотіла дівчина і потерла холодні долоні. Її так довго переконували в тому, що десь на її тілі нанесена та сама мітка, що вона справді повірила у це. Обережний подих намагався зігріти долоні, складені в замок. Кісточки пальців, рожеві з білим, виглядали жалісно. Теплі рукавиці залишилися десь у мрії.

Підвівшись із постаменту, дівчина обтрусилла пальто від снігу і вдалині побачила постать, яка посвітила ліхтарем, наче помашила за собою, і одразу зникла за рогом. Утім будь-яка постать посеред снігопаду виглядала як довгоочікуваний провідник.

“Скільки вже було таких? – промайнуло в голові. – Скільки з них помітили мене?”. Зібравшись із силами, вона продовжила свою втечу.

До цього часу весь її світ уміщався в чотири стіни і кілька аудиторій, тому від порожнього простору голова йшла обертом. Дівчина знову зупинилася, тепер посеред перехрестя. Вразливість, відчуття незахищеної спини і нескінченні дороги у всі сторони збили її з курсу – немовби в неї був хоч якийсь курс. Усі дороги однакові, усі схожі. Вона розгублено дивилася на всі сторони і шкодувала, що на цьому перехресті не натрапила на чарівний камінь, який знає всі напрямки і спроможний підказати засідки на шляху.

Минав час, а Лізбет не рухалася. Стільки варіантів вибору, стільки можливостей. Однак якщо обере один – втратить усі решту. Перехрестя прикувало її до себе, зв'язало волю і випустило з-під землі невидимі ланцюги, що оповили ноги.

“Пряниковий будиночок!” – промайнуло в голові, і дівчина зірвалася з місця так, наче ланцюги перетворилися на сіно і розсипалися. Шапку доводилося притримувати рукою.

Казковий об'єкт, що привидівся раніше, виявився лише засніженим входом у будівлю. На дверях не було жодних замків, але потрапити всередину Лізбет все одно не могла. Вона поводи пальцями по дверях, але вони виявилися гладкими і холодними, наче могильні плити.

Остаточо втративши надію потрапити всередину і зігрітися, вона підійшла до вікна і почала вивчати простір. Поступово очі сповнювались захопленням. Вона побачила напівприховані в тінях, але помітні в місячному сяйві панорами. Події, що зображені на них, були знайомі з курсу лекцій, проте наживо вони справляли ще більше враження.

Обережна хода Покинutoї берегом озера. З усіх боків у неї летіли злитки золота, але святя не нахиляється і не підбирає їх, адже знає – предмети не приносять радості. Вони не приносять спокою.

“Ще й як приносять” – подумала Лізбет, подихавши у складені човником долоні. Її увага була прикута до декорацій за склом і темп втечі вповільнився.

На наступному стенді вогнище пішло світом, і паливом для нього були ті, кому забракло золота. Полум'я розповзлося повсюди, проте не закрило собою одну благословенну країну, яку Покинута вибрала для свого дому. Тут – серце світу, збережене від долі випаленої землі. Дівчина озирнулась у темряву незнайомих вулиць. У цю мить їй бракувало саме такого сховку, оголодженого високою і міцною стіною.

Наступна композиція привернула увагу та відіграла втому, навіть біль у кінцівках геть згас.

Покинута була зраджена своїми ж послідовниками. Від неї відвернулися, вважаючи блага матеріального світу більш цінними. Вона ж відвернувшись у відповідь, прогнала їх зі свого світу і вкрила їхні імена незмивною ганьбою.

За той час, що дівчина відволікалася, сили повернулися – якщо й не сповна, то хоча б їх вистачить для продовження втечі. Вона продовжила свій шлях, але вже не бігла стрімголов чужою місцевістю. Її кроки стали обережнішими.

* * *

Досвід, отриманий власноруч, цінніший за будь-які оповіді. Лише зараз вона це усвідомила. Скільки б історій не розповіла їй наставниця Л'юїсса, скільки книг вона б не прочитала сама – лише побачивши справжній снігопад, Лізбет відчула себе частиною того світу, який досі ховався за завісою дощу. Всі вікна в аудиторіях були захovanі за важкими шторами, і лише в період сильної грози їх відслонювали, щоб полонена могла визирнути назовні. Вона пам'ятала каламутні вогники далеко внизу, нечіткі темні фігури та яскраві спалахи блискавок. І грім. Жаклиивий гуркіт, від якого все її помешкання щомиті здригалось. Тиша, що панувала навколо зараз, з незвички тиснула.

Уперше за довгий час її шкіра відчула, що таке справжній холод, її вуха почули справжню тишу, а очі втратили здатність орієнтуватися у темряві, через що вона йшла від одного ліхтаря

до іншого, спотикаючись у кучугурах. І серед усього натиску новизни її вперто не полишала одна думка – думка, що вона має визначитися з метою.

* * *

Тепер вогники, що їх вона бачила з вікна, мерехтіли не десь унизу, а навколо. Вони світилися кожен на свій лад, хоча зі сторони їхнє сяйво було однаково білим і навряд чи одне джерело відрізнялося від іншого. Вона спустилася зі свого казкового замку в долину, до звичайних людей... яких навколо нема. “Це на щастя” – подумала втікачка. Вона й рада, що на вулицях ані душі.

Втеча була вчинком імпульсивним та здійсненим зненацька, і це починало турбувати. Не розуміючи, що її очікує ззовні, Лізбет кинулася стрімголов із тією відвагою, що нічим не відрізняється від нерозсудливості. Наразі вона намагалася розгледіти свій шлях крізь густу завісу хуртовини, з усіх сил відкидаючи думку, що жодного шляху в неї нема.

Дівчина прибрала з брів замерзлі білі крихти, і відчуття порожнечі охопило її. Кожна мить здавалася вмерзлою у відвічну кригу, а вулиці перестали видаватися порожніми. Тіні ожили, але відразу ж завмерли, коли у поле зору потрапила одинока фігура. Лізбет обережно наблизилася до неї, стала перед її очима – і відчула, як погляд постаті пронизує її. Охопило неприємне побоювання, що Лізбет насправді давно загубила своє тіло по дорозі, навіть не помітивши цього.

Вона спостерігала за тим, як людина механічними рухами втрамбовувала перед собою сніг. Та ретельно приплескувала поверхню, робила це турботливо, наче не для себе. На добряче обморожені руки впала тінь – Лізбет підійшла ближче і стала перед ліхтарем. Вона зуміла розгледіти обличчя.

– Л'юїсса?

Вона впізнала свою наставницю, і від цього їй стало соромно. Адже це через неї та пішла померати в мороз, втратила глузд і виявилася нездатною відшукати загублену. І саме через неї вона заблукала вночі у... незнайомому... місті? Але ж воно мало бути їй знайомим!

Лізбет поспішила до наставниці, щоб зігріти їй руки. Вона обережно потирала долоні, наче побоюючись, що обламає їх, як бурульки. Зненацька помітила, що Л'юїсса завмерла, а світ навколо невловимо почав рухатися. Це була неочевидна вібрація, що зазвичай трапляється під час землетрусів. Кольори рухалися, змінюючись і переливаючись, – поволі, неявно для прямого погляду, але травмуюче для бокового зору. Лізбет встигла лише відстрибнути, як мінлива палітра оточення, посеред якої сиділа фігура наставниці, зникла, різко закрилася, наче пащека.

– Матір моя Саукеле, – лише й зуміла видихнути втікачка.

* * *

Вона насилу тягла ноги неходженими засніженими полями і загальмовано намагалася осмислити побачене. Колись дівчина і у своєму місці перебування стикалася з дивними випадками, проте загалом вони не залишали яскравих вражень – голоси, що лунали з іншого кінця кімнати і зникали, наближаючись до ймовірного джерела, здавалися якимись примарами. Однак вони жодного разу не зверталися саме до неї. Вони лунали, як гучні думки, наче внутрішній голос, що відокремився від свого власника.

Зробивши ще крок, дівчина зупинилася – вона знову почула пугукання сови. У кутках заворушилися тіні, а на периферії зору все попливло. Протерши очі, вона змогла прогнати оману.

Вони з Л'юїссою завжди були схожі, і ніхто не міг зрозуміло пояснити, чому. На заняттях вона не наважувалася запитати про це, а поза ними з нею ніхто не розмовляв.

Образ наставниці, що втрамбовувала сніг, не виходив з голови. Він зачепив сильніше, ніж можна було очікувати від примари. Він викликав тверду впевненість у тому, що сама вона в жодному разі так би не вчинила.

* * *

– Скажи, зозуле, – вона ніколи не чула справжніх птахів, тому, почувши негучне цвірінкання, сказала першу назву, що спала на думку, – скільки мені ще бігати?

Через збите дихання слова вимовлялися уривчасто, деякі склади провалювалися, але дівчина сьак-так повторила своє запитання. Однак замість відповіді вона отримала звичну тишу. Вулички знову стали нагадувати страшні хащі.

У книжках із власної бібліотеки вона миттю натрапляла на створіння, які тепер, здавалося, всією юрбою спостерігали за її переляканою поведінкою у місячному сяйві. Слух зраджував, чи ж до неї насправді з темних кутків долинали кахикання, зітхання і сопіння? Наче невидимі духи, яких відволікла поява незнайомої постаті, підглядають за нею з тіней.

Тут немає придатних для неї шляхів, немає і вказівників. Нескінченна втеча, що першої миті здалася хвилиною слави, в останню обернулася хвилиною гіркоти. Поразка замість перемоги. І все задля чого? Її не полишав спогад нещодавньої зустрічі з Л'юїссою, проте найбільше їй дошкуляла власна перша думка: *“Треба вибачитися”*.

Вибачитися за завданий клопіт, за те, що наставниця пішла вночі шукати її і, напевне, не знайшла й повернулася з нічим. Або ж не повернулася? Або ж вона...

Лізбет з усіх сил стиснула собі скроні, щоб прогнати напад. Вони дошкуляли їй здавна – або голова починала горіти вогнем, або ж рука втрачала чутливість. Утім другий варіант мав свою перевагу – так вона не відчувала біль у зап'ясті. Давній перелом здавався їй окремим, не пов'язаним із самопочуттям. Він стояв

віддалено, наче його викликала самотійна і ні з чим іншим не пов'язана подія. Перелом, через який вона мало не покинула малювати.

Дівчина безцеремонно всілася в кучугуру й обійняла свою ниючу руку, наче немовля.

* * *

“Вночі треба спати”.

Лізбет сиділа в кріслі й меланхолійно дивилася у вікно, спостерігаючи за хмарами, що періодично закривали зорі. Вона не почувалася втомленою або виснаженою, вона почувалася ніякою.

“Вночі треба спати”.

Немає більше батьків і немає дому. У всьому винен якийсь таємничий Звір, що створював сиріт ще до того, як зустрів Лізбет, і продовжував це робити й опісля. І щоразу, чуючи ці слова, вона відчувала дотик леза невидимої бритви до свого тіла, а потім – тонкі порізи, не смертельні, але численні та болісні.

“Вночі треба спати”.

Один із перших пунктів її правил поведінки зразкового громадянина. Ночами всі, хто справді вірні Матері, повинні спати. Уся робота зупиняється до ранку. Залишаються лише найвірніші – нічники, нічна варта.

“Вночі треба спати”.

Дівчина порухалася, покривало сповзло з колін і вкрило підлогу озерцем сріблястої тканини. Не спалося. Натомість прийшло натхнення.

Вона піднялась і повільно, наче сновиди, простягнувши в темряві руки, пройшла в сусідню кімнату, де лежала її сумка з фарбами й альбомом.

“Вночі треба спати”.

Вчора цілий день дощило і Л'юїсса, пройнявшись силою зливи, дозволила один урок простояти біля вікна. Вона спо-

дівалася, що Лізбет думає про те, про що її навчали: вода – це потуга, що очищує через знищення.

Але та вперто намагалася бачити не руйнування, а красу. Зручно вмостившись у своєму кріслі, вона поклала альбом на столику і взялася малювати, періодично поглядаючи у вікно з такою надією, наче за нею з хвилини на хвилину мав прилетіти величезний крук, щоб віднести її подалі звідси.

“Вночі треба спати”.

Картини, що оживали під її чутливими і плавними рухами, зображали незвичних і часом моторошних створінь, які населяли найглибші води океану. Вони обов'язково вийдуть на суходіл, коли його залле водою. Це обов'язково станеться – художниця не сумнівалася. Вона не мріяла, а просто знала, що рано чи пізно потоп повториться.

“Вночі треба спати”.

Коли картини були намальовані, вона піднялася і потягнулася. У цей час її завжди охоплювала сонливість.

Зараз вона також намагалася заснути, проте щось заважало, щось, наче стрижень, тримало її в бадьорому стані, не давало схилитися і зімкнути очі. Навколо панувало умиротворення – темрява, знову снігопад і суцільна самотність. Жодних птахів, жодних фей, жодних інших казкових створінь. Ніщо не порушувало ідилії. Хоч зараз бери і малюй.

* * *

– Схили голову, – вона закашлялася, проте навіть не подумала хоча б озирнутися. – І живи спокійно.

Все перебування у тому класі, де, окрім неї, не було інших учнів, зводилося до протистояння ідеологій. Як Л'юїсса навчала її думати – і як вона думала натомість. Її навчали дивитися на все, як на зброю, як на джерело впливу – бачити потугу зливи і загрозу величезних океанських хвиль. Немає прекрасного, окрім руйнівного, сила має значення, естетика несуттєва. Од-